

A review of George Berkeley's views

——
जर्जर बर्कले दर्शनसमीक्षणं

——
Document Information

Text title : A review of George Berkeley's views

File name : jarjabakaledarshanasamIkShaNam.itx

Category : misc, article, pradiptakumArananda

Location : doc_z_misc_general

Author : (Copyright) Pradipta Kumar Nanda, Kendrapara, Orissa pknanda65 at gmail.com

Transliterated by : Pradipta Kumar Nanda pknanda65 at gmail.com

Proofread by : Pradipta Kumar Nanda

Acknowledge-Permission: (Copyright) Pradipta Kumar Nanda

Latest update : May 12, 2023

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

May 12, 2023

sanskritdocuments.org

ಜಾರ್ಜ್ ಬರ್ಕಲೇ ದರ್ಶನಸಮೀಕ್ಷಣಂ

ಲೇಖಕಃ - ಡಾ. ನಂದಪ್ರದೀಪ್ತಕುಮಾರಃ

ಉಪಾಚಾರ್ಯಃ, ಸರ್ವದರ್ಶನ-ವಿಭಾಗಮುಖ್ಯಶ್ಚ

ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥಸಂಸ್ಕೃತವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಃ, ಶ್ರೀವಿಹಾರಃ, ಪುರೀ 3

ಶೋಧನಾರಃ-

ಭಾರತೀಯಾಃ ಖಲು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾದಿನ ಈಶ್ವರ-ಜೀವ-ಜಗತಾಂ ವಿಷಯೇ ಚಿಂತಯಂತಿ . ಆತ್ಮತತ್ತ್ವಾನುಸಂಧಾನೇ ಪ್ರಾಚ್ಯಾನಾಂ ಮತಃ ಸದೈವ ಸುದೃಢಾ ದೃಶ್ಯತೇ . ಇಮೇ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಾ ಯದಿವಾ ಆತ್ಮತತ್ತ್ವ-ಜಗತ್ತತ್ತ್ವವಿಷಯೇ ಚ ಯತ್ರ ತತ್ರ ಕಿಮಪಿ ಕಥಯಂತಿ, ಕಿಂತು ಏತೇಷಾಂ ವಿಚಾರಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಪ್ರಾಚ್ಯತಃ ಸಂಪೂರ್ಣಭಿನ್ನಾ . ಭೌತಿಕವಸ್ತುನಾಂ ವಿಚಾರೇ ತೇಷಾಂ ಸಮಯೋತಿವಾಹಿತಃ . ಸ್ಥೂಲ-ಬಾಹ್ಯಪ್ರತ್ಯಯಚಿಂತನೇ ನಿರಂತರ-ಕುಶಲಾಃ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಾಃ ಖಲು ಸುಕ್ಷ್ಮಾಂತರಿಕಚಿಂತನಕರ್ತುಮಸಮರ್ಥಾ ಚಿಂತ್ಯಂತೇ . ಇದಂ ಬರ್ಕಲೇದರ್ಶನಂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯದರ್ಶನೇಷ್ಟಂತರ್ಭೂತಂ . ಅತ್ರ ಪೂರ್ವಪ್ರವರ್ತಿತಮತಾನಾಂ ಖಂಡನಂ ಸ್ವಪಕ್ಷಮಂಡನಂ ಚ ಕೃತ್ವಾ ವಿಚಾರಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಪ್ರಚಲತಿ . ಅಮೂರ್ತಪ್ರತ್ಯಯವಾದಖಂಡನಂ, ಜಡದ್ರವ್ಯಖಂಡನಂ, ಭಾಷಾವಿಶ್ಲೇಷಣಾದೀನಾಂ ಬಹುವಿಷಯಾಃ ಮುಖ್ಯರೂಪೇಣಾತ್ರ ಸಮುಪಸ್ಥಾಪಿತಾಃ ದೃಶ್ಯಂತೇ . ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯೇಷು ಅನ್ಯತಮಃ ಸುದೂರಪ್ರಸಾರಿಸ್ವಕೀಯಮತಮುಪಸ್ಥಾಪಿತವಾನಯಮಾಚಾರ್ಯೋ ಬರ್ಕಲೇ ಮಹೋದಯಃ . ಸುತರಾಮೇತದ್ದರ್ಶನಮವಶ್ಯಂ ವಿಚಾರಣೀಯಂ ಪ್ರತಿಭಾತಿ . ಸ್ಥಾಲೀಪುಲಾಕನ್ಯಾಯೇನ ದರ್ಶಂ ದರ್ಶಂ ಕೇನಾಪಿ ಸಾರಲೈನ ಬರ್ಕಲೇಮತಮುಪಸ್ಥಾಪಯಾಷ್ಯಾಮೀತಿ ಮನಸಿ ವಿಚಿಂತ್ಯಗ್ರೇಸರಾಮಿ . (i)

ಕೂಟಶಬ್ದಾಃ-

ಬರ್ಕಲೇ, ಅಮೂರ್ತಪ್ರತ್ಯಯಃ, ಜಡದ್ರವ್ಯಂ, ಭಾಷಾವಿಶ್ಲೇಷಣಂ

ಪ್ರಾಸಂಗಿಕೋಪಕ್ರಮಃ-

Bishop (George) Berkely (1685-1753) ಪ್ರಸಿದ್ಧಂ ನಾಮ . ಅದ್ಭೂತಂ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಂ . ಮಾನ್ಯೋ ದಾರ್ಶನಿಕೋ ವಿಜ್ಞಾನವಾದಸೈನ್ಯ . “ಕ್ಲೋಇನ”ನಗರಸ್ಯ ಪಾದ್ರೀ Bishop ಪೂಜಾರ್ಹಃ . (ii) ಇಂದ್ರಿಯಾನುಭವವಾದಸ್ಯ ಅಗ್ರಗಾಮಿಯೋದ್ಧಾ ಜರ್ಜ್ ಬರ್ಕಲೇಃ 12/03/1685 ಖ್ರೀಷ್ಣಾಬ್ದೇ “ಆಯಾರಲಾಂಡ Ireland “ ಸ್ಥಿತ “ಕಿಲಕೇನಿ

Kilkenny “ ನಾಮಕೇ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ಸ್ವಾಸ್ಥಿತ್ವಸಂಪನ್ನೋ ಬಭೂವ .(iii) ಸ ಖಲು ಪ್ರಥಮಃ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯ-ಲಿಖಿತಾನಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸಮ್ಯಗಧೀತ್ಯ ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ತತ್ಯಾಜ . ಬರ್ಕಲೇ “ವಿಲಿಯಮ ಬರ್ಕಲೇ” ಇತ್ಯಸ್ಯ ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಪುತ್ರಃ ಆಸೀತ್ . ಪಿತಾ ವಿಲಿಯಮ ಬರ್ಕಲೇ ತತ್ರತ್ಯ “ಸಜ್ಜನಃ” (iv) ಇತಿ ಶ್ರುಯತೇ . 1696 ತಮೇ ವರ್ಷೇ ಕಿಲ್ಕೇನೀ-ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯೇ, 1700 ತಮೇ ವರ್ಷೇ ಡಬ್ಲಿನ್-ನಗರಸ್ಯ ಟ್ರಿನಿಟೀ-ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯೇ ಚ ಪ್ರವೇಶಂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾನ್ ಸಃ. ತತ್ತ್ಯವ ಬೀ.ಎ. degree ಕೃತ್ವಾ 1704 ತಮೇ ಫೇಲೋಶಿಪ್ ಪ್ರಾಪ್ತವಾನ್ . ಪಶ್ಚಾತ್ತೇನ ಭೌತಿಕಪದಾರ್ಥಪ್ರಸಂಗೇ ಸಮೀಕ್ಷಾತ್ಮಕಮಧ್ಯಯನಂ ಚಕಾರ . ತಚ್ಚಿಂತನೇ ಮುಖ್ಯಾಃ ಪ್ರಭಾವೋಽನುಭವವಾದಃ ಆಸೀತ್ . ಲಕ್ ಪ್ರವರ್ತಿತವಾದಸ್ಯ ಪುನರೀಕ್ಷಣಂ ಸಮಾಪ್ಯ ಸಯೌಕ್ತಿಕಂ ವಿಜ್ಞಾನವಾದಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿತಃ .(v) ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯದರ್ಶನಸ್ಯ ಇತಿಹಾಸೇ ಬರ್ಕಲೇದರ್ಶನಸ್ಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತ್ವಮತೀವ ಮಹತ್ತ್ವಪೂರ್ಣಮಸ್ತಿ . ಅನೇನ ವಿಜ್ಞಾನವಾದಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿತಃ . ವಿಜ್ಞಾನವಾದಸ್ಯ ಅಯಮಾರಂಭಃ ಸಾಮಾನ್ಯತಯಾ ಫ್ಲೇಟೋತಃ ಇತಿ ಮನ್ಯತೇ . ಯದ್ಯಪಿ ಬರ್ಕಲೇ-ಪೂರ್ವವರ್ತಿನೋ ದಾರ್ಶನಿಕಾಃ ಫ್ಲೇಟೋಪ್ರಭೃತಯೋ ವಿಜ್ಞಾನವಾದಿನೋಽಭವ ಪರಂತು ಅನುಭವ-ವಿಜ್ಞಾನಯೋಃ ಯಾಥಾರ್ಥ್ಯಂ ನ ಕೇನಾಪಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತಂ . ವಿಜ್ಞಾನವಿಷಯಕ-ದ್ವಂದ್ವಂ ಸಂಭವತೋ ನ ನಿರಸ್ತಂ . ಭಿನ್ನಾರ್ಥೀನ ಇತಃ ಪೂರ್ವಂ ಭೌತಿಕವಸ್ತುನಾಂ ಜಡದ್ರವ್ಯಾಣಾಂ ವಾ ಕೇನಾಪಿ ಪೂರ್ಣತಯಾ ನಿಷಿದ್ಧಂ ನ ಕೃತಂ . ಏಷಃ ಸಜ್ಜನೋ ಬರ್ಕಲೇ-ಮಹೋದಯಃ ಜಡದ್ರವ್ಯಂ ಸಂಪೂರ್ಣತಯಾ ಖಂಡಯಿತ್ವಾ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಾದಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಯವಾದಸ್ಯವಿ ವಾ ಸಂಸ್ಥಾಪನಂ ವಿಹಿತಂ . Berkeley ಇತ್ಯಸ್ಯ ಮುಖ್ಯಗ್ರಂಥಾಃ-

ಬರ್ಕಲೇ ಮಹೋದಯಸ್ಯ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯೇನ ದಶಗ್ರಂಥಾಃ ಪ್ರಸಿದ್ಧಾಃ ದೃಶ್ಯಂತೇ . (vii) ವಕ್ಷ್ಯಮಾಣೇ ತೇಷಾಂ ನಾಮಾನಿ ಪ್ರಕಾಶನಸಮಯಾರ್ಥ ಪ್ರದತ್ತಾನಿ ಸಂತಿ .

1. Common Place Book (ಸಾಮಾನ್ಯಸ್ಥಾನಪುಸ್ತಕಂ) 1705
2. An Essay Towards a New Theory of Vision (ದೃಷ್ಟಿಃ ನೂತನಸಿದ್ಧಾಂತಸ್ಯ ಪ್ರತಿನಿಬಂಧಃ) 1709
3. A Treatise Concerning the Principles of Understanding (ಅವಗಮನಸಿದ್ಧಾಂತಸಂಬಂಧಃ ಗ್ರಂಥಃ) 1710
4. passive obedience (ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ಆಜ್ಞಾಪಾಲನಂ) 1711
5. An Essay Towards preventing the Ruin of Great Britain 1721 (ಗ್ರೇಟ್ ಬ್ರಿಟೇನ-ವಿನಾಶ ನಿವಾರಣಾತ್ಮಕಃ ನಿಬಂಧಃ)
6. Three Dialogues Between Hylas and Philoneus 1731 (ಹಾಇಲಾಸ್-ಫಿಲೋನಿಯಸಯೋಃ ಮಧ್ಯೇ ತ್ರಯಃ ಸಂವಾದಾಃ)

7. Alciphron or the Minute Philosopher 1732(ಅಲ್ಫಿಪ್ರೋನ್ ಅಥವಾ ನಿಮೇಷದಾರ್ಶನಿಕಃ)

8. The Theory of Vision Viindicated and Explained 1733 (ದೃಷ್ಟಿಸಿದ್ಧಾಂತಃ ವಿನಿದರ್ಶಿತಃ
ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಂ ಚ)

9. The Analyst 1734 (ವಿಶ್ಲೇಷಕಃ)

10. A Defence of Free Thinking in Mathematics 1735

(ಗಣಿತಸ್ಯ ಸ್ವತಂತ್ರಚಿಂತನ-ರಕ್ಷಣಂ)

ಈಶ್ವರಸಮರ್ಥನಂ-

ಬರ್ಕಲೇ ಮೂಲತಃ ಧಾರ್ಮಿಕದಾರ್ಶನಿಕೋಽಸ್ಮಿ . ಈಶ್ವರಸ್ಯ ಆತ್ಮಾನಶ್ಚ ಅಸ್ತಿತ್ವಂ ಪ್ರಮಾಣಯಿತುಂ ಸಃ ಮಾನವಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಂ ಕರ್ತವ್ಯಮಿತಿ ಸ್ವೀಕರೋತಿ . ತನ್ನಯೇ ಈಶ್ವರಾದೀನಾಮಾಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಿಷಯಾಣಾಮಾಧಾರಸ್ತದಾ ಸುದೃಢೋ ಸ್ಯಾತ್ ಯದಾ ಭೌತಿಕವಾದಸ್ಯ ಖಂಡನಂ ಸಂಪೂರ್ಣತಯಾ ನ ಭೂತಂ . ಏತಸ್ಮಾತ್ಕಾರಣಾತ್ ಬರ್ಕಲೇ ಭೌತಿಕವಾದಂ ನಾಸ್ತಿಕವಾದಂ ಚ ಸರ್ವಥಾ ನಾಂಗೀಕೃತವಾನ್ . ಬರ್ಕಲೇ ಈಸಾಇ-ಧರ್ಮಸ್ಯ ಪುರೋಹಿತಃ Father ಆಸೀತ್ . ಸಮಾಜೇ ಧಾರ್ಮಿಕಭಾವನಾನಾಂ ಉಜ್ಜ್ವಲರಣಮೇವ ಸ್ವಕೀಯಂ ಪವಿತ್ರಂ ಕರ್ಮ ಮನ್ಯಮಾನಃ ಸನ್ ಸರ್ವದಾ ಜನಾನಾಂ ಪ್ರವೃತ್ತೌ ಧಾರ್ಮಿಕಚಿಂತಾಧಾರಾಂ ಸರ್ಜಯಾಮಾಸ . ತದಾನೀಂ ಬರ್ಕಲೇ-ದರ್ಶನಸ್ಯ ಮೌಲಿಕಸಮಸ್ಯಾ ಜೀವವಾದಸ್ಯ ಈಶ್ವರವಾದಸ್ಯ ಚ ಸ್ಥಾಪನಮಸ್ತಿ . (viii) ಈಶ್ವರವಾದಸ್ಯ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಂ ಬರ್ಕಲೇ ಆದರ್ಶವಾದಸ್ಯ ಸಮರ್ಥನಂ ಕರೋತಿ, ಅಥವಾ ಈಶ್ವರವಾದಸ್ತಸ್ಯಾದರ್ಶವಾದಾನುಸಾರಂ ಪ್ರಭವತಿ .

ವಿಜ್ಞಾನವಾದಮುಪಸ್ಥಾಪನಂ-

ಅವಧಾರಣಾವಾದೋ ವಿಜ್ಞಾನವಾದೋ ವಾ ವಸ್ತುತಃ ಸತ್ಯಂ . ಬರ್ಕಲೇ ಸಿದ್ಧಾಂತಾನುಸಾರಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತೋ ವಯಂ ಭೌತಿಕವಸ್ತುನಿ ನ ಪ್ರಾಪ್ನುಮಃ, ವಿಜ್ಞಾನಮೇವ ಪ್ರಾಪ್ನುಮಃ . ತದೇವ ಧ್ಯೇಯಂ . ಅನೇನ ಆತ್ಮೇಶ್ವರ-ಜಗದಾದೀನಿ ವಿಜ್ಞಾನಾನಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಿಷಯಾನ್ ವರ್ಣಯಂತಿ . ಅಕ್ಷರಶಃ ಯತ್ ವಯಂ ಪಶ್ಯಾಮಃ ಸ್ವಶಾಮೋ ವಾ ತನ್ನ ಭೌತಿಕಂ ಕಿಂತು ವಿಜ್ಞಾನರೂಪಮಿತಿ ಭಾವ್ಯಂ . ವಿಜ್ಞಾನಾತ್ ಪರಂ ಕಿಮಪಿ ನ ವಿದ್ಯತೇ . (ix)

ವಿಜ್ಞಾನಾನಾಮಸ್ತಿತ್ವಂ ಮನಸಿ ಆತ್ಮನಿ ವಾ ವರ್ತತೇ . ಸುತರಾಂ ವಸ್ತುನಾಮಸ್ತಿತ್ವಮಪಿ ಆತ್ಮನಃ ಸಾಪೇಕ್ಷಂ ವಾ ಆತ್ಮನಿರ್ಭರಂ . ಆತ್ಮಾ ಏವ ದ್ರಷ್ಟಾ . ಸಃ ಅನುಭವೀ ಅಸ್ತಿ . ಆತ್ಮನಃ ಇಯಮನುಭವಶಕ್ತಿಃ ಪರಮಾತ್ಮನೋ ವಾ ಈಶ್ವರಸ್ಯ ವಾ ದಾನಮಸ್ತಿ . ಆತ್ಮಾ ಇಂದ್ರಿಯಾಣಾಮನುಭಾವಕಃ ಉಚ್ಯತೇ . ಬರ್ಕಲೇದರ್ಶನಜ್ಞಾತುಂ ತತ್ಪೂರ್ವವರ್ತೀನಾಂ ಕೇಷಾಂಚನ ದಾರ್ಶನಿಕಾನಾಂ ವಿಚಾರಮಪೇಕ್ಷತೇ . ಅನುಭವವಾದಸ್ಯ ಪರಾಕಾಷ್ಠಾ ಸಂಶಯವಾದೇ ಅಸ್ತಿ . ಬರ್ಕಲೇ ನ

ಅನುಭವವಾದಸ್ಯ ಪ್ರವರ್ತಕೋ ನಾಪಿ ತದ್ವರ್ತನೇ ಅನುಭವವಾದಸ್ಯಾಂತಃ ಪ್ರಾಪ್ಯತೇ . ಇತ್ಯತ್ರ ಬೀಜರೂಪಾನುಭವಸ್ಯ ಪರಿವರ್ಧನಂ ಭೂತ್ವಾ ಮಹಾಬೋಧಿರೂಪೇಣಾ . ಬರ್ಕಲೇ ಅನುಭವವಾದಸ್ಯ ಸಂಶೋಧನಂ ಕೃತವಾನ್ . ಪರಿಮಾರ್ಜಿತಂ ಕೃತವಾನ್ . ಅನುಭವವಾದೇ ಯಾ ಅಸಂಗತಿಃ ಆಸೀತ್ ಸಾ ಸರ್ವಾ ತೈರ್ನಿರಸ್ತಾ . ಸ ಅನುಭವವಾದಂ ಪೂರ್ಣಂ ಕರ್ತುಂ ಪ್ರಯತ್ನಃ ಕೃತಃ . ಲಕ್ ಮಹೋದಯಸ್ಯ ಅನುಭವವಾದಂ ಬರ್ಕಲೇಮಹೋದಯೇನ ವಿಜ್ಞಾನವಾದೇ ಪರಿವರ್ತಿತಂ ಕೃತವಾನ್ .

ಅಮೂರ್ತತತ್ತ್ವವಿಚಾರಃ-

ಅಮೂರ್ತಪ್ರತ್ಯಯಸ್ಯ ಖಂಡನಂ ಜಾರ್ಜ್ ಬರ್ಕಲೇ ಇತ್ಯಸ್ಯ ದರ್ಶನೇ ಅತಿವ ಮಹತ್ತ್ವಪೂರ್ಣಂ ಮನ್ಯತೇ . ಯತೋಹಿ ಅಸ್ಯಾಧಾರೇಣ ಸಃ ಸ್ವದರ್ಶನಂ ತರ್ಕಸಂಗತಂ ಕರ್ತುಂ ಸಮರ್ಥೋಽಭವತ್ . ಉಲ್ಲೇಖನೀಯಂ ಯತ್ ಬರ್ಕಲೇ ಪೂರ್ವವರ್ತಿ-ದಾರ್ಶನಿಕೋ ಜಾನಿನ್ ಲಕ್ ಅಮೂರ್ತವಿಚಾರಂ ಕೃತವಾನ್ ಆಸೀತ್ . ಬರ್ಕಲೇ ಮತೇ ಅಯಂ ಅಮೂರ್ತವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ ದರ್ಶನೇ ಚ ಬಹ್ವೇ ಅಸಂಗತಿಂ ಜನಯತಿ . “ಮಾನವೀಯ-ಜ್ಞಾನಸಿದ್ಧಾಂತಾಃ” ಇತ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧೇ ಗ್ರಂಥೇ ತೇನ ಅಸ್ಮಿನ್ ವಿಷಯೇ ಸಮ್ಯಗ್ಗಾಲೋಚನಾ ವಿಹಿತಾ . ಅಸ್ಯ ಗ್ರಂಥಸ್ಯ ಭೂಮಿಕಾಯಾಂ ಬರ್ಕಲೇ ಲಕ್ ಮತಂ ದೃಢತಯಾ ಸಹ ಖಂಡನಂ ಕೃತವಾನ್ . ಅಯಂ ಅಮೂರ್ತವಿಚಾರಃ ಕಃ ? ಬರ್ಕಲೇ ಕಸ್ಮಾತ್ತಸ್ಯ ಖಂಡನಂ ವಿದಧಾತಿ ? ಇತಿ ವಿಷಯಾನ್ ವಿಸ್ತರೇಣ ಚರ್ಚಾಕರ್ತುಂ ಪೂರ್ವಂ ಲೇಕ್-ಬರ್ಕಲೇಮತಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ಯತ್ ಸಾದೃಶ್ಯಮನಾದೃಶ್ಯಂ ವಾ ವಿದ್ಯತೇ ತದ್ವಿಷಯೇ ಅವಲೋಕಯಾಮಃ . ವಿರೋಧಸ್ಯಾಪಿ ಕೇಚನ ಬಿಂದವೋಽತ್ರ ಪಶ್ಯಾಮಃ .

ಅಮೂರ್ತ ಪ್ರತ್ಯಯಸಮೀಕ್ಷಣಂ (Abstracy idea)

ಲಕ್ ಅನುಭವವಾದೀ ಆಸೀತ್ . ತರ್ಕವಾದಸ್ಯ ವಿರುದ್ಧತಾಂ ಪ್ರದರ್ಶ್ಯ ಅನುಭವವಾದಂ ಪ್ರಸ್ತುಯ ತೇನ ಜ್ಞಾನಸೃಷ್ಟೌ ಇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ಚ ಭೂಮಿಕಾ ವಿಚಾರಿತಾ . ಬರ್ಕಲೇ ತರ್ಕವಾದಸ್ಯಾಲೋಚಕಃ ಅನುಭವವಾದಸ್ಯ ಚ ಕದಾಚಿತ್ ಸಮರ್ಥಕಃ ಆಸೀತ್ . ಲಕ್ ನಯೇ ಯದ್ ವಯಂ ಕಿಮಪಿ ಜಾನೀಮಃ, ತತ್ತು ಆತ್ಮ-ಸಂವೇದನ-ರೂಪೇಣ ಇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ಮಾಧ್ಯಮೇನ ಜಾಯತೇ . ಏವಂ ಇಂದ್ರಿಯಾನುಭವೋಽಸ್ಯಾಕಂ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಸೀಮಾ ಅಸ್ತಿ . ಪರಂತು ಇಂದ್ರಿಯಾನುಭವಾಧಾರರೂಪೇಣ ದ್ರವ್ಯಮಸ್ತಿತಿ ಲಕ್ ಮತಸ್ಯ ಸಮರ್ಥನಂ ಬರ್ಕಲೇ ನ ಕೃತವಾನ್ . ವಸ್ತುತೋಽಸ್ಯ ಬಾಹ್ಯಪ್ರಕರಣಸ್ಯ ಖಂಡನಂ ಬರ್ಕಲೇ ಮಹೋದಯಸ್ಯ ಮುಖ್ಯಮುದ್ದೇಶ್ಯಮಾಸೀತ್ . ಯಥಾ ವಯಂ ಆರಂಭೇ ದೃಷ್ಟವಂತಃ, ಭೌತಿಕವಿಚಾರಯುಕ್ತಾನ್ ಜನಾನ್ ಉದ್ಧರ್ತುಂ ತಾನ್ ಆಸ್ತಿಕತ್ವೇನ

ಪ್ರೇರಯಿತುಂ ಚ ಬರ್ಕಲೇ ಭೌತಿಕದ್ರವ್ಯಸ್ಯ ಖಂಡನಂ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕಂ ಭಾಷಿತಂ . ಯತೋ ಹಿ ಲಕ್ ಅಮೂರ್ತವಿಚಾರಾಣಾಮಾಧಾರರೂಪೇಣ ಅಕ್ರಿಯದ್ರವ್ಯಸ್ಯ ಅಸ್ತಿತ್ವಂ ಸ್ವೀಕೃತಂ . ಬರ್ಕಲೇ ಅಕ್ರಿಯದ್ರವ್ಯಸ್ಯಾಸ್ವೀಕಾರಾತ್ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಯಿತುಂ ಪ್ರವರ್ತತೇ ಸ್ಮ .

ಬರ್ಕಲೇದ್ವಾರಾ ಖಂಡನಂ -

ಕಿಮಪಿ ಸಾಮಾನ್ಯಂ ಜಾತಿರ್ವಾ ಅಮೂರ್ತಪ್ರತ್ಯಯ ಉಚ್ಯತೇ . ಯಥಾ ಮನುಷ್ಯೇ ಮನುಷ್ಯತ್ವಂ . ಯತೋ ಹಿ ರಾಮ-ಶ್ಯಾಮ-ಕಾಮ-ವಿಮಲಾದಿನಾಮಾನಿ ಜಾತಿವಿಚಾರಾಃ ಪ್ರವರ್ತಂತೇ . ಕೇಚನ ಲೋಕಾಃ ಕಥಯಂತಿ ಯತ್ ಮಾನವಚಿಂತನೇ ಅಮೂರ್ತಪ್ರತ್ಯಯಚಿಂತನಸ್ಯ ಮಹತ್ತ್ವಪೂರ್ಣಾ ಭೂಮಿಕಾ ಅಸ್ತಿ . ತಾನ್ ವಿಹಾಯ ವಿಕಾಸೋ ನ ಭವಿತುಮರ್ಹತಿ . ಅನೇನ ಮಾಧ್ಯಮೇನ ಏವ ಮಾನವಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಚ ವೃದ್ಧಿಃ ಭವತಿ . ಅಮೂರ್ತಚಿಂತನಂ ಕೇವಲಂ ಪಶುಭ್ಯಃ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠತಾಂ ಸ್ಥಾಪಯತಿ . ದ್ರವ್ಯಾಣಾಮಸ್ತಿತ್ವವಿಷಯೇ ಜನಾಃ ಕಥಯಂತಿ ಯತ್, ಯದ್ರೂಪಿ ವಯಂ ಅನುಭವದ್ವಾರಾ ಇಂದ್ರಿಯ-ಮಾಧ್ಯಮೇನ ಯತ್ ಜಾನೀಮಸ್ತತ್ ಕೇವಲೋ ಗುಣಃ ಏವ, ಪರಂತು ತೇಷಾಮನೇಕಗುಣಾನಾಂ ಸಮರ್ಥನೇನ ವಯಂ ದ್ರವ್ಯಸಾಮಾನ್ಯಮೇವ ಕಲ್ಪಯಾಮಃ . ಏವಂ ಅಮೂರ್ತಸಂಕಲ್ಪನಾಸ್ವೀಕಾರೋ ಭವತಿ . ಅಮೂರ್ತತಾಯಾಃ ಏಷಾ ಕ್ರಿಯಾ ಲೋಕೇ ತರ್ಕಶಕ್ತಿರಿತಿ ಉಚ್ಯತೇ . ಅತ್ರೇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಕೇವಲಂ ವಿಶೇಷಾನ್ ಪ್ರಕಾಶಯಂತಿ, ಪರಂತು ಏತಾನ್ ವಿಶೇಷಾನ್ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಬುದ್ಧಿಃ ಸದ್ಯಃ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲಃ ಭವತಿ, ಏತೇಷಾಂ ಆಧಾರೇಣ ಸಾಮಾನ್ಯಂ ನಿಶ್ಚೀಯತೇ . ಬರ್ಕಲೇ ಉಪರ್ಯುಕ್ತ-ಲೋಕ ಮತಸ್ಯ ದೃಢತಯಾ ವಿರೋಧಃ ಕೃತಃ . ಅಸ್ಯ ಕೃತೇ ಬರ್ಕಲೇ ನಿಮ್ಮಲಿಖಿತವಾದಾನ್ ಪ್ರದದಾತಿ ಸ್ಮ . (x)

ಮಾನವಬುದ್ಧೌ ಏತಾದೃಶೀ ಶಕ್ತಿಃ ನಾಸ್ತಿ . ಉದಾಹರಣರೂಪೇಣ ಬರ್ಕಲೇ ಕಥಯತಿ ಯದಸ್ಮಾಕಂ ಬುದ್ಧೇಃ ಅಮೂರ್ತತಾಯಾಃ ಶಕ್ತಿಃ ಅಸ್ತಿ ಚೇದ್ ಭಾವಯಾಮಸ್ತರ್ಹಿ ಭ್ರಮಃ ಏವ . ಯಾ ವಿಶೇಷಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಸಾಮಾನ್ಯಂ ಕರೋತಿತಿ ನಿಶ್ಚೀಯತೇ . ತೇ ವದಂತಿ- “ಅನ್ಯಜನೇಷು ಏಷಾ ಶಕ್ತಿಃ ಅಸ್ತಿ ವಾ ನ, ಕೇವಲಂ ತೇ ವಕ್ತುಂ ಶಕ್ನುವಂತಿ, ಮಮ ಕೃತೇ ತು ಅಹಂ ನಿಶ್ಚಯೇನ ವಕ್ತುಂ ಸಾಹಸಂ ಕರೋಮಿ ಯತ್ ಮಮ ಕೃತೇ ಏತಾದೃಶೀ ಶಕ್ತಿನಾಸ್ತಿ . ಶ್ವೇತ-ಕೃಷ್ಣ-ಲಂಬ-ಕುಬ್ಜಾದಿಪ್ರತ್ಯಯವಿಚಾರೇಣ ವಯಮಮೂರ್ತಪ್ರತ್ಯಯಸಾಧಯಿತುಂ ನ ಶಕ್ನುಮಃ . (xi)

1. ಜ್ಞಾನಶಾಸ್ತ್ರೀಯತರ್ಕಃ-

ಬರ್ಕಲೇಮತೇ ಜಡದ್ರವ್ಯಂ ಕದಾಪಿ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ವಿಷಯೋ ಭವಿತುಂ ನ ಪಾರಯತಿ, ಅತಃ ಜ್ಞಾನೇನ ತಸ್ಯ ಅಸ್ತಿತ್ವಂ ವಿಚಾರಯಿತುಂ ಕದಾಪಿ ನ ಶಕ್ಯತೇ . ಜಡದ್ರವ್ಯಜ್ಞಾನಂ

ನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇಣ ನಾಪಿ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ವಾ ಸಂಭವತಿ, ಪ್ರತ್ಯಯಮಾತ್ರತ್ವಾತ್ .

2. ತಾರ್ಕಿಕತರ್ಕಃ-

ಲಕ್ ನಯೇ ಅಸ್ಮಾಕಂ ಬುದ್ಧೌ ವರ್ತಮಾನಾಃ ಷಟ್ ಕ್ಷಮತಾಸು ಏಕಾ ಕ್ಷಮತಾ ಅಸ್ತಿ ಯಾ ಅಮೂರ್ತೀಕರಣಾತ್ಮಿಕಾ Abstraction uchyate , ಯಯಾ ಸಾಮಾನ್ಯಸ್ಯ Universal ತಥಾ ದ್ರವ್ಯಸ್ಯ Substance ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವಃ ಸ್ವೀಕ್ರಿಯತೇ . ಬರ್ಕಲೇ ತನ್ನ ಆದ್ರಿಯತೇ . ತನ್ನಯೇ ಅಮೂರ್ತವಿಚಾರಸ್ಯ ಧಾರಣಾ ಸರ್ವಾದೌ ಭ್ರಮಾತ್ಮಕಾ . ಬಾಲಭಾಷಾಯಾಂ ಸಾಮಾನ್ಯಪ್ರತ್ಯಯಾಃ ಜಾತಿವಾಚಕ-ಸಂಜ್ಞಾರೂಪೇಣ ಆಗಚ್ಛಂತಿ, ಕಿಂತು ತೇಷು ಅಮೂರ್ತೀಕರಣಕ್ಷಮತಾ ನ ವಿದ್ಯತೇ .

3. ಕಾರ್ಯ-ಕಾರಣವಾದಃ-

ಕರ್ಯಾ-ಕಾರಣವಾದಖಂಡನಾರ್ಥಂ ಬರ್ಕಲೇ ಉಕ್ತಂ ಯತ್ ಚೇತನಸಂಕಲ್ಪನಾಜನನಶಕ್ತಿಃ ಅಕ್ರಿಯದ್ರವ್ಯೇಷು ನ, ಅಪಿತು ಆತ್ಮೇಶ್ವರಾದಿಷು ಚೇತನಸತ್ತ್ವೇಷು ಏವ ವಿಚಾರಣೇಯಾ . ಲಕ್ ಮಹೋದಯಸ್ಯ ದ್ವಿತೀಯಸ್ತಕೋರ ಯತ್ ಪ್ರತೀತಿನ್ಮತ್ಯೋರ್ಮಫಧ್ಯೇ ಕೋಽಪಿ ಭೇದಃ ಸಿದ್ಧ್ಯತಿ . ತತ್ರ ಸ್ಮೃತಿನಾಮ ಆಂತರಿಕಸ್ಥಿತಿಃ . ಪ್ರತೀತಿನ್ಮತ್ಯೋರ್ಮಫಧ್ಯೇ ಬಾಹ್ಯಭೌತಿಕವಸ್ತುಪ್ರತೀತಿಃ . ಅನಯೋರ್ಮಫಧ್ಯೇ ತಾದಾತ್ಮ್ಯಂ ನಾಸ್ತಿ . ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯ-ಕಾರಣಭಾವಃ ಸ್ವೀಕ್ರಿಯತೇ .(xii)

ಜಡದ್ರವ್ಯಖಂಡನಂ-

ಬರ್ಕಲೇ ಇತ್ಯಸ್ಯ ಮತೇ ಅಮೂರ್ತ-ವಿಚಾರಾಣಾಂ (ಜಾತಿ-ವಿಜ್ಞಾನಾನಾಂ) ನಿಷೇಧಂ ವಿನಾ ವಯಂ ಜಡವಸ್ತುನಾಂ ಅಸ್ತಿತ್ವಂ ನಿವಾರಯಿತುಂ ನ ಶಕ್ನುಮಃ . ಯತಃ ಅಮೂರ್ತವಿಚಾರಾಃ ಅಕ್ರಿಯ-ಜಡವಸ್ತುನಃ ಸ್ವರೂಪಾಃ ಸಂತಿ . ಅಮೂರ್ತವಿಚಾರಸ್ಯ ಅಥವಾ ಕಾಲ್ಪನಿಕಸಾಮಾನ್ಯಸ್ಯ ಆಧಾರೇಣ ಜಡವಸ್ತುನೋ ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಮಃ . ವಯಂ ವಿವಿಧಮನುಷ್ಯೇಷು ಮನುಷ್ಯತ್ವಂ ಕಲ್ಪಯಾಮಃ, ನಾನಾಜಾತೀಯೇಷು ಗೋಷು ಗೋತ್ವಂ ವಿಚಿಂತಯಾಮಃ . ಯದಿ ವಯಂ ಸಾಮಾನ್ಯಜಾತಿಂ ಪ್ರತ್ಯಯಂ ವಾ ನಿರಾಕುರ್ಮಸ್ತರ್ಹಿ ಜಡದ್ರವ್ಯಸ್ಯ ನಿರಾಕರಣೇ ಸಹಾಯತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಮಃ .

ಅತ ಏವ ಬರ್ಕಲೇ ಕಥಯತಿ ಯತ್ ಅಸ್ಮಾಕಂ ಭೌತಿಕವಸ್ತುನಾಂ ವಿಶ್ವಾಸಸ್ಯ ಮೂಲಕಾರಣಂ ಯೋಽಮೂರ್ತವಿಚಾರಃ ಸಃ ಕಾಲ್ಪನಿಕಃ . ಸಾಧುಷಾಷಾಪ್ರಯೋಗಾಭಾವಾತ್ . ಅಮೂರ್ತವಿಚಾರಃ ಭಾಷಾಯಾಃ ದೂಷಿತಃ ಪ್ರಯೋಗಃ ಅಸ್ತಿ (xiii) ಇತಿ ವರ್ಕಲೇ ಆಚಾರ್ಯಾ ವಿವದಂತೇ .

ಭಾಷಾವಿಶ್ಲೇಷಣಂ-

ಭಾಷಾಯಾಃ ಪ್ರಕೃತಿಃ ತಸ್ಯಾಃ ದುರುಪಯೋಗಃ ಚ -

ಬರ್ಕಲೇ ಪ್ರಥಮಂ ಭಾಷಾಯಾಸ್ತಸ್ಯ ದುರುಪಯೋಗಸ್ಯ ಚ ದರ್ಶನೇ

ವಿಚಾರಃ ಕೃತೋಽಸ್ತಿ . ಯತೋ ಹಿ ಅಧಿಕಾಂಶಃ ದಾರ್ಶನಿಕಸಮಸ್ಯಾಃ ಭಾಷಾಯಾಃ ದುರುಪಯೋಗಾದ್ ಹಿ ಉತ್ಪದ್ಯಂತೇ . ಅತ ಏವ ಬರ್ಕಲೇ ಕಥಯತಿ ಯತ್ ಪ್ರಥಮಂ ಭಾಷಾಯಾಃ ಸಮ್ಯಕ್ ಪ್ರಯೋಗೋ ಜ್ಞಾತವ್ಯಃ. ಯೇನ ಅನುಚಿತಪ್ರಯೋಗ-ಪರಿಹರಿತುಂ ಶಕ್ನುಮಃ . ಪ್ರಥಮಂ ಭಾಷಾ,ತಸ್ಯ ವ್ಯಕ್ತೀಕರಣಪ್ರಕ್ರಿಯಾ, ಅಸಾಧುಪ್ರಯೋಗಃ,ವ್ಯವಹಾರಸ್ಥಾನಾನಿ ವಿಷಯೇ ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾತ್ವಾ ದರ್ಶನಕ್ಷೇತ್ರೇ ತಸ್ಯಾಃ ಸಾಧುಪ್ರಯೋಗಃ ಕರ್ತವ್ಯಃ . ಅನ್ಯಥಾ ಭಾಷಾಸಮಸ್ಯಾ ಬಾರಂಬಾರಂ ಸಮಾಯಾತಿ . ಅತ್ರ ವಯಂ ಚಿಂತಯಾಮಃ ಯತ್ ಬರ್ಕಲೇ ದಾರ್ಶನಿಕವಿಷಯಾನ್ ವಿಹಾಯ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಸ್ಯ ವಿಷಯೇ ಕಸ್ಮಾದುಪದಿಶತಿ ? . ಸಮಾಧಾನಮತ್ರ ಬರ್ಕಲೇ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಸ್ಯ ವ್ಯಾಕರಣಸ್ಯ ಚ ಪ್ರಶ್ನಂ ನ ಉತ್ಥಾಪಯತಿ . ಕಿಂತು ದಾರ್ಶನಿಕಕಠಿನತಾಯಾಃ ಏಕಮಾತ್ರಂ ಕಾರಣಂ ಭವತಿ ಭಾಷಾಸಮಸ್ಯಾ ಇತಿ ಪ್ರಮಾಣಯತಿ . .

ಭಾಷಾಯಾಃ ದುರುಪಯೋಗಃ ಏವ ವಿಚಾರಾನ್ ಜಟಿಲಾನ್ ದೋಷಪೂರ್ಣಾನ್ ಚ ಕರೋತಿ . ಇತ್ಯತ್ರ ಸಾಧುಪ್ರಯೋಗಜ್ಞಾನಂ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕಂ . ಪ್ರಾಯಶೋ ವಯಂ ದಾರ್ಶನಿಕಾಃ ಯದಿವಾ ಅಸ್ಯಾಃ ಸಮಸ್ಯಾಯಾಃ ಸಮಾಧಾನಂ ಕುರ್ಮಃ, ತಥಾಪಿ ನ ಪೂರ್ಣತಯಾ . ಫಲತಃ ಕ್ರಮಶಃ ಸಮಸ್ಯಾಃ ವರ್ಧಮಾನಾಃ ಭವಂತಿ . ಪ್ರತ್ಯೇಕಸ್ಯ ಸಮಾಧಾನಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಮಃ, ನೂತನಾ ಸಮಸ್ಯಾ ಕಾಚಿದುತ್ಪದ್ಯತೇ . ಏವಂ ಸಮಸ್ಯಾನಾಂ ಸಂಖ್ಯಾ ಸೀಮಾತೀತಾ ಭವತಿ ತಥಾ ಚ ವಯಂ ಕಿಮಪಿ ಅಂತಿಮಂ ಸಮಾಧಾನಂ ಕರ್ತುಂ ನ ಶಕ್ನುಮಃ . ಯಸ್ಮಾತ್ ಪರಂ ಸಮಸ್ಯಾಃ ನ ಉತ್ಪದ್ಯಂತೇ . ಪ್ರಶ್ನೋಽಸ್ತಿ ಏತಾಃ ಸಮಸ್ಯಾಃ ಕಥಂ ಸಮಾಪ್ತಾಃ ಭವೇಯುಃ? ಕಿಮರ್ಥಂ ವಯಂ ಅಂತಿಮನಿದಾನಂ ನ ಪ್ರಾಪ್ನುಮಃ ? ಬರ್ಕಲೇ ಅಸ್ಯ ಉತ್ತರಂ ಪ್ರದದಾತಿ -ಯದಿ ವಯಂ ಅಸ್ಮಾಕಂ ಸಮಸ್ಯಾಯಾಃ ವ್ಯರ್ಥತಾಂ ಜ್ಞಾತುಂ ಆಗಚ್ಛಾಮಃ ತರ್ಹಿ ಸಮಸ್ಯಾಯಾಃ ಸಮಾಪ್ತಿಃ ಭವಿಷ್ಯತಿ .xiv

ಉಪಸಂಹಾರಃ-

ವಾಶ್ವಾತ್ಯದರ್ಶನೇಷು ಜರ್ಜ ಬರ್ಕಲೇ ದರ್ಶನಸ್ಯ ಲೋಕಪ್ರಿಯತಾ ಜನಜನವಿದಿತಾ . ಸಮಾಜಸೇವಾ ಆಸೀದಸ್ಯ ಮಹಾನುಭಾವಸ್ಯ ಚರಮಾ ಪರಾಕಾಷ್ಠಾ . ಈಶ್ವರವಾದಪ್ರಸಂಗೋ ಭವತು ವಾ ದರಿದ್ರನಾರಾಯಣಸ್ಯ ಸೇವಾ, ಯತ್ರ ಕುತ್ರಾಪಿ ತಸ್ಯಾವಿಭಾವೋ ಬಲವತ್ತರಃ ತದಾನೀಂತನಃಸಮಾಜೇ . ಜನಸೇವಾ ಸಂಪಾದಯಿತುಮನೇನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಪದ್ಧತಿರಪಿ ಕಾಪಿ ವಿಲಿಖಿತಾ ಶ್ರುಯತೇ xv . ಸೂಕ್ಷ್ಮದಾರ್ಶನಿಕ-ವಿಚಾರೋ ಬರ್ಕಲೇದರ್ಶನೇ ಲಾಲಿತ್ಯಪೂರ್ಣರೂಪೇಣ ಪ್ರಕಾಶಿತಃ . ಸರ್ವತ್ರ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ್ಯವಾದವಿಚಾರಪ್ರಸಂಗೇ ವಿಚಾರ್ಯಮಾಣೇಽಸ್ಯ ದರ್ಶನಸ್ಯ ಯೋಗದಾನಂ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣಂ ವಕ್ತುಮಿಹ ಶಕ್ಯತೇ . ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ-ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕಾಃ ಕೇಚನ ಬರ್ಕಲೇಮತಂ ಸಮರ್ಥಯಂತಿ ಅನ್ಯೇ

ನಾದ್ರಿಯಂತೇ . ಅತ್ಯಲಂ ಪಲ್ಲವಿತೇನ .

— ಲೇಖಕಃ - ನಂದಪ್ರದೀಪಕುಮಾರಃ

Written by Dr. Pradipta Kumar Nanda, Kendrapara, Orisa pknanda65 at gmail.com

—
A review of George Berkeley's views

pdf was typeset on May 12, 2023

—

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

